

Marpo Systemy Informacyjne Sp. z o. o.

III Konwent Informatyków Administracji Pomorza i Kujaw pt.
„Informatyzacja a sprawne zarządzanie jednostką administracji”.

Referat

Poprawa jakości zarządzania:

Systemy informacyjne wspierające planowanie i realizację inwestycji w JST

SPIS TREŚCI

1. Obowiązki planistyczne, plany rozwojowe	2
2. Analiza potrzeb informacyjnych JST	2
3. Informacje wspierające planowanie, problemy z dostępem i przetwarzaniem	3
- informacje o sobie, bilans otwarcia, raport o stanie JST	
- informacje o sąsiadach i dalszym otoczeniu, możliwość porównań i analiz	
- dane o cenach i kosztach (zamówienia publiczne, rynek nieruchomości cenniki, kosztorysy)	
- koszty bieżące, analiza strony przychodowej projektu	
- informacje o możliwościach finansowania	
- analiza możliwych aliansów inwestycyjnych	
- katalog dobrych praktyk	
4. Projekty związane z kredytami i funduszami (biznes plany, studia wykonalności)	7
5. Agregacja inwestycji, problemy WPF – realność prognoz, wpływ na budżet i płynność ..	7
6. Narzędzia analityczne, planistyczne i prezentacyjne	8

1. Obowiązki planistyczne, plany rozwojowe JST

JST są zobligowane przez zapisy ustawowe i wymagania narzucone przy ubieganiu się o dotacje z różnych funduszy (w tym z UE) do tworzenia prognoz i dokumentów o horyzoncie czasowym rocznym (budżety) i wieloletnim (Plan Rozwoju Lokalnego, Wieloletni Plan Inwestycyjny, Strategia Rozwoju Lokalnego, Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich, Studium Wykonalności, Planowanie przestrzenne, Strategia promocji JST, Plan Odnowy Miejscowości). Niezależnie od tego JST tworzą Wizje Rozwoju JST, Kierunki Rozwoju JST, Cele Strategiczne i inne plany krótko- i długoterminowe.

Analiza dokumentów sporządzanych przez JST w latach poprzednich, w tym głównie zapisów ze Strategii rozwoju, wskazuje na dużą różnorodność problemów, jakie dotyczą różne JST, ale wiele z nich powtarza się i można je zestawić w kilka najważniejszych grup: infrastrukturę, ochronę środowiska, problemy społeczne i ekonomiczne. Większość tych problemów skutkuje dużym bezrobociem i właśnie bezrobocie jest wskazywane przez JST jako najważniejszy i najtrudniejszy do rozwiązania problemem w gminach i innych JST. Jego pochodną jest zbyt niski poziom życia mieszkańców JST.

Kolejna obowiązkowa dziedzina aktywności JST, w której przydatne są bazy danych, zwłaszcza te o rynku wykonawczym i kosztach inwestycyjnych obiektów kubaturowych, wynika z faktu, że gminy od wielu lat mają obowiązek rozwiązywania problemów mieszkaniowych swoich mieszkańców we własnym zakresie jako ich zadanie własne.

Z powyższego opisu widać, jak szeroki jest wachlarz problemów JST i jak wszechstronnej wiedzy i informacji potrzeba, aby budować programy zaradcze i je z powodzeniem realizować. Rysują się także kolejne istotne zadania: zindywidualizowane raporty szczegółowe przydatne dla rozwiązania konkretnego problemu JST. Dużego znaczenia nabiera także forum wymiany doświadczeń JST w formułowaniu, weryfikacji i realizowaniu przyjętych programów i prognoz.

2. Analiza potrzeb informacyjnych JST

W procesie planowania zawsze potrzebujemy dwóch grup informacji: o potrzebach oraz o potencjalnych sposobach, w tym kosztach, ich zaspakajania.

Niezależnie, czy wykonawcą dokumentów jest JST, czy zleca te zadania firmie zewnętrznej, podstawą prac planistycznych jest prawidłowe zidentyfikowanie i analiza problemów i potrzeb danej JST pod kątem ich ważności, czyli ustalenie priorytetowych celów i identyfikacja priorytetowych inwestycji, oszacowanie niezbędnych nakładów i kosztów, ustalenie źródeł finansowania inwestycji oraz przygotowanie dokumentacji (technicznej, przetargowej, wniosku o dotację, itp.).

Zanim zlecimy wykonanie drogiej i czasochłonnej dokumentacji technicznej i kosztorysów inwestorskich warto zdobyć informacje o rynkowych realiach inwestycyjnych (szacunkowe wartości danej inwestycji, wynikające m.in. z analizy wykonania podobnych zadań przez inne JST, rynek wykonawców, przegląd cenników i trendów cenowych).

Jak widać, w celu rzetelnego wykonania obowiązkowych zadań planistycznych, JST muszą korzystać z bardzo licznych, ale bardzo konkretnych informacji zewnętrznych. Dlatego pożądanym zestaw informacji powinien mieć taką postać, by był zbiorem najpełniejszym, ale tak wyselekcjonowanym, aby być narzędziem najprostszym w użyciu.

3. Informacje wspierające planowanie, problemy z dostępem i przetwarzaniem

- informacje o sobie, bilans otwarcia, raport o stanie JST

Obraz JST to minimum cztery podstawowe wymiary (z danymi zarówno za ostatni okres sprawozdawczy jak i historycznymi w okresie kilku lat), prezentujące dane i informacje dotyczące infrastruktury, aktywności gospodarczej JST i jej mieszkańców, wielkości i struktury budżetu JST oraz demografii, zatrudnienia i edukacji. Tak zestawione bloki tematyczne pozwalają w możliwie najpełniejszy sposób ocenić własną JST pod kątem zapewnienia najwyższego standardu życia jej mieszkańców i perspektyw rozwoju.

Infrastruktura JST:

Zestaw najważniejszych danych statystycznych JST o stanie majątku trwałego, o nakładach inwestycyjnych z podziałem na poszczególne branże, o stanie infrastruktury oraz o nakładach na ochronę środowiska w Twojej JST, w tym związane z drogami, kanalizacją, wodociągami, gazociągami, ciepłociągami, urządzeniami ochrony środowiska oraz budownictwa.

Demografia, zatrudnienie, edukacja:

Zestaw najważniejszych danych statystycznych o demografii, zatrudnieniu i edukacji dotyczący Twojej JST, pozwalający ocenić potencjał demograficzny i edukacyjny na terenie JST. Zestawienie ułatwia zrozumienie przyczyn poziomu bezrobocia.

Aktywność gospodarcza:

Zestaw najważniejszych danych statystycznych o aktywności gospodarczej JST i jej mieszkańców. Prezentuje aktywność mieszkańców wyrażającą się w ilości i strukturze podmiotów gospodarczych oraz wielkości budownictwa mieszkaniowego. Dodatkowo prezentacja struktury gruntów i cech opisujących standard i jakość życia mieszkańców oraz zestawienia największych zadań inwestycyjnych realizowanych na terenie JST. Także zestawienie przychodów podatkowych dla wszystkich form działalności gospodarczej mieszkańców i przedsiębiorstw ukazane na tle przychodów JST z tytułu podatków.

Budżety:

Syntetyczne dane statystyczne o budżecie JST. Zestaw informacji o wielkości i strukturze dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów budżetu JST. Zestaw ukazuje strukturę zadłużenia, deficyt i dług publiczny. Prezentuje najistotniejsze wskaźniki dotyczące budżetu JST. Dostarcza szczegółowych informacji o zobowiązaniach, w tym o kredytach, poręczeniach i gwarancjach. Daje wiedzę o należnościach oraz wybranych aktywach finansowych.

Prezentowane tutaj dane i statystyki wykorzystywane są przy analizie zdolności kredytowej oraz analizie wykonalności inwestycji. Są punktem wyjścia do sporządzania porównań, wieloletnich prognoz finansowych i zestawień budżetowych.

W praktyce samorządów występuje czasami konieczność stworzenia raportu o stanie gminy lub bilansu otwarcia (nie w rozumieniu finansowym) w celu zbudowania sensownego programu na przyszłość lub pochwalenia się. Raport może wskazywać np. punkt startu do nowej kadencji

dotychczasowej władzy. Zwykle taki raport zawiera syntetyczną opisową charakterystykę JST, najistotniejsze dane statystyczne w odniesieniu do średniej dla powiatu i kraju, informacje szczegółowe, rynkowe, o aktywności gospodarczej, itp. Dokonywana jest ocena stanu JST w różnych aspektach, ocena kierunków i dynamiki zachodzących zmian oraz ocena obowiązujących dokumentów planistycznych (strategii rozwoju, WPI, WPF, prognoz budżetowych i innych). Dla napisania takiego raportu i bilansu niezbędne są niemal wszystkie informacje, o których wspomniano powyżej.

- informacje o sąsiadach i dalszym otoczeniu, możliwość porównań i analiz

Wszystkie opisane powyżej zestawienia są punktem wyjścia do analizy porównawczej, dzięki której możliwe jest wykonanie analizy niedoborów, perspektyw rynku pracy oraz mocnych i słabych stron JST. Dlatego warto prześledzić, jak dane o naszej JST przekładają się na niedobory oraz słabe i mocne strony naszej JST. W celu ułatwienia porównań JST z pozoru bardzo różnych, zdecydowana większość porównań powinna uwzględniać dane odniesione do liczby mieszkańców lub powierzchni jednostkowej, a wszystkie porównania odnosić się do grup JST o zbliżonym statusie.

Zestawienia i narzędzia powinny pozwalać na porównanie swoich wyników z danymi, które notują najbliżsi sąsiedzi, inne JST w powiecie, województwie, czy w kraju. Warto porównać je nie tylko do średnich osiąganych w powiecie, województwie i w całym kraju, ale także do konkretnych JST, wyselekcjonowanych spośród wszystkich JST w kraju. Innymi słowy warto mieć możliwość praktycznie nieograniczonych porównań z innymi JST, wybieranymi spośród wszystkich JST w kraju.

Porównanie wyniku, jaki osiąga JST w konkretnej dziedzinie na tle średniej w powiecie (województwie) i w kraju, wskazuje na rodzaj i skalę niedoborów.

Warto zadbać o możliwość w pełni automatycznego wykonywania analiz porównawczych bazujących na danych statystycznych opisujących JST, odniesionych do wartości średnich uzyskiwanych w powiecie (województwie) i w kraju. Szczególnie wnikliwie warto przyrzeć się sytuacji budżetowej JST, analizując m.in.: sytuację budżetową odniesioną do 1 mieszkańca, dochody własne, strukturę subwencji ogólnej, dotacje ogółem, wydatki z budżetu ogółem, ogólną strukturę dochodów i wydatków budżetu JST, zrealizowane przychody i rozchody budżetu, strukturę zadłużenia, deficyt i dług publiczny oraz najistotniejsze wskaźniki budżetowe.

Warto także dokonać porównania struktury danych (np. struktura dochodów i wydatków budżetu JST, struktura demograficzna). Każda grupa danych statystycznych powinna być zakwalifikowana jako strona mocna, słaba lub neutralna, w zależności od uzyskanych wartości na tle średnich powiatowych (wojewódzkich) – w częściowej ocenie lokalnej i na tle wyników krajowych w częściowej ocenie krajowej. Niewielkie odchylenia od średniej na plus lub minus powodują ocenę neutralną, a znaczące odchylenie od średniej daje ocenę słabej lub mocnej strony, w zależności od kierunku odchylenia. W ten sposób może powstać syntetyczny obraz mocnych i słabych stron JST. Duża szczegółowość porównywanych danych pozwoli na bardzo precyzyjne wskazania na słabości i atuty i będzie bezpośrednią podpowiedzią, w co należy inwestować, aby zmniejszyć dystans do najlepszych lub uzyskać jeszcze większą przewagę nad średniakami w danej dziedzinie aktywności gospodarczej i finansowej.

Analizy niedoborów, perspektyw rynku pracy oraz mocnych i słabych stron JST, wykonane poprzez porównanie wyników naszej JST z innymi podmiotami, zawsze powinny być logicznym początkiem

wszelkich dalszych analiz i wstępem do budowania najlepszej strategii rozwoju w jej wymiarze finansowym, czyli wieloletniej prognozy finansowej i prognoz budżetowych.

Kolejnym krokiem planowania powinno być badanie realności zrealizowania konkretnych inwestycji i ich wpływu na prognozy finansowe i budżet JST. Warto posiadać informacje i narzędzia stanowiące bezpośrednią pomoc dla inwestora analizującego wykonalność planów rozwojowych i w ten sposób mieć możliwość symulowania całej gamy potrzebnych inwestycji i optymalnego wyboru tych realnych.

Analiza słabych i mocnych stron JST, w połączeniu z szansami i zagrożeniami, prowadzi także do stworzenia pełnej analizy SWOT, wymaganej we wszystkich wnioskach o dofinansowanie inwestycji.

- dane o cenach i kosztach (zamówienia publiczne, rynek nieruchomości, cenniki, kosztorysy)

Jednym z najważniejszych i najrzetelniejszych źródeł informacji o rzeczywistych nakładach inwestycyjnych są informacje z rynku zamówień publicznych. Zestawienie najważniejszych przetargów ogłoszonych i rozstrzygniętych na terenie JST pozwala na sprawdzenie, kto ogłasza przetargi, kto startuje do przetargów, kto je wygrywa. Pozwala poznać wartość wygrywających ofert i wiele innych informacji dotyczących największych przedsięwzięć. Warto sięgnąć po zestawienia ukazujące największych wykonawców podzielonych ze względu na branżę, a także zestawienia największych podmiotów zlecających roboty, usługi i dostawy. Dobrze jest mieć narzędzia do wyszukiwania przetargów i udzielonych zleceń wg zadanych kryteriów wyszukiwania. Prezentowane tutaj dane mogą być wykorzystywane m.in. do oceny rzeczywistego rynku inwestycyjnego, oceny potencjału i porównania go z innymi JST oraz do oceny, czy lokalny rynek inwestycyjny jest atrakcyjny z punktu widzenia potencjalnego wykonawcy robót i dostawcy usług.

Rynek nieruchomości na terenie JST: warto mieć dostęp do najważniejszych danych dotyczących rynku nieruchomości - do zestawień z cenami wywoławczymi gruntów oraz z cenami mieszkań nowych i używanych. Warto mieć możliwość porównań cen nieruchomości oraz badania aktywności w obrocie mieszkaniowym. Warto też znać zestawienia zrealizowanych cen gruntów i mieszkań oraz móc ocenić ilość i dynamikę zrealizowanych transakcji. Pozwala to na sprawdzenie, czy rynek inwestycyjny w regionie preferuje zamawiającego czy wykonawcę.

Wzorcowe kosztorysy, cenniki: naturalny jest podział obiektów na dwa najczęściej realizowane typy: kubaturowe i inżynieryjne. Obiekty kubaturowe dzielą się na co najmniej kilkanaście grup, w tym domy i budynki mieszkalne, garaże i parkingi, obiekty handlowe i edukacyjne, medyczne, sportowe i rekreacyjne, obiekty energetyczne. Obiekty inżynieryjne to głównie drogi, ulice i ciągi komunikacyjne, mosty i wiadukty, parkingi i place, linie energetyczne, oświetleniowe i telekomunikacyjne oraz sieci infrastrukturalne (woda, kanalizacja, gaz, ciepło). Pełne zestawienie powinno uwzględniać także zróżnicowanie cen w zależności od regionu realizacji i być regularnie aktualizowane. Takie zestawienia są pomocne przy ocenie realnych nakładów inwestycyjnych na etapie prognoz przedinwestycyjnych. W połączeniu z wiedzą o zrealizowanych transakcjach w obrocie publicznym można bardzo precyzyjnie wartościować inwestycje bez konieczności zlecania szczegółowych projektów i kosztorysów.

- koszty bieżące, analiza strony przychodowej projektu

Projektując inwestycje nie można zapominać, że ich „życie” nie kończy z chwilą realizacji. Przeciwnie, dopiero w tym momencie pojawiają się bieżące koszty utrzymania i ewentualne przychody. Problematyka kosztów bieżących jest nie mniej złożona niż prognozy nakładów inwestycyjnych. W momencie, gdy dysponujemy projektem technicznym i technologicznym, oszacowanie kosztów materialnych i osobowych jest stosunkowo proste. Jednak na etapie ogólnego planowania rzetelne zaplanowanie ich jest bardzo trudne. Inaczej przedstawia się sytuacja, gdy dysponujemy wiedzą, jak koszty te kształtują się w podobnych, już zrealizowanych obiektach. Również w tym przypadku możliwość „podglądania” innych jest nieoceniona. Łatwiejszym problemem jest oszacowanie strony przychodowej projektu. Tu głównym ograniczeniem jest znajomość zasobności kieszeni mieszkańców i ich skłonności do ponoszenia określonych wydatków.

- informacje o możliwościach finansowania

Fundusze pomocowe i kredyty: Dysponując kosztorysami bądź wartościami szacunkowymi inwestycji inwestor zawsze staje przed dylematem, jak sfinansować zadanie. Zawsze też stawia sobie pytanie o możliwości wsparcia w finansowaniu inwestycji. W tym momencie pomocne są zestawienia prezentujące aktualną ofertę funduszy pomocowych UE, możliwe wsparcie krajowe, a także uniwersalne oferty kredytowe wybranych banków przy zastrzeżeniu, że w drodze negocjacji banki zawsze przygotowują indywidualną ofertę dla konkretnego podmiotu i zadania inwestycyjnego.

- analiza możliwych aliansów inwestycyjnych

Możliwość przeglądania informacji o tym, co i jak robią nasi najbliżsi sąsiedzi może nam pomóc w podjęciu decyzji o wspólnym zrealizowaniu inwestycji i zaoszczędzeniu na kosztach inwestycyjnych i bieżących kosztach utrzymania. Dobrym przykładem może być wspólna sieć kanalizacyjna i oczyszczalnia ścieków, wspólne wysypisko odpadów, czy wspólna droga. Może się okazać, że wspólna lokalizacja szkoły czy ośrodka zdrowia nada sens ich budowaniu czy dalszemu funkcjonowaniu. Może się także okazać, że wspólne aplikacje zwiększają szanse na pozyskanie funduszy czy na atrakcyjniejsze warunki kredytowe.

- katalog dobrych praktyk

Katalog to forum wymiany doświadczeń związanych z realizowaniem inwestycji i ich późniejszym administrowaniem. Warto, by w jednym miejscu prezentowane były ciekawe informacje, porady i przestrogi praktyków, którzy realizowali podobne inwestycje lub odpowiadają za ich administrowanie. Katalog powinien być podzielony na dwie zasadnicze części: dla inwestorów i administratorów, a w każdej części dobre praktyki powinny być pogrupowane zgodnie z przedmiotem inwestycji, czy charakterem administrowanego obiektu. Katalog dobrych praktyk może pomagać potencjalnym inwestorom i administratorom w uniknięciu wielu kłopotów i w wyborze najlepszych rozwiązań, dając możliwość szybkiego wyszukiwania i kojarzenia osób i instytucji, które zajmowały się podobną tematyką i przynajmniej teoretycznie mogą być zainteresowane wymianą poglądów z innymi.

4. Projekty związane z kredytami i funduszami (biznes plany, studia wykonalności)

Z objętości spisów treści dla różnych programów, w tym wspomaganych środkami UE widać, że narzędzia automatyczne mają ograniczone zastosowanie przy sporządzaniu biznes planów i studiów wykonalności. Wykonanie BP czy SW wymaga dużego wkładu pracy analityka i to pod warunkiem przekazania wszystkich materiałów wejściowych. Zdobycie i zweryfikowanie potrzebnych danych i informacji zabiera dodatkowy czas i wymaga wiedzy i doświadczenia. Jest mało prawdopodobne, by urzędnicy JST byli w stanie sporządzić samodzielnie BP czy SW, ale z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi mogą dostarczyć wykonawcy dane, zestawienia i część opisową projektu, co może znacząco przyspieszyć realizację i obniżyć koszt wykonania.

5. Agregacja inwestycji, problemy WPF – realność prognoz, wpływ na budżet i płynność

Wieloletnia Prognoza Finansowa jest połączeniem wcześniej funkcjonujących dokumentów planistycznych: wieloletniego planu inwestycyjnego (WPI), limitów wydatków na programy realizowane ze środków UE, pomocy EFTA oraz prognozy kwoty długu. Minimalny okres sporządzenia prognozy (rok budżetowy i co najmniej 3 kolejne lata) podlega obowiązkowemu wydłużeniu na okres, na jaki przewiduje się limity wydatków wieloletnich.

WPF powinna określać od 2014 r. dla każdego roku objętego prognozą, nową relację obliczoną w sposób wskazany w nowej ustawie o finansach publicznych oraz sposób sfinansowania spłaty długu, a uchwała w sprawie WPF określać limity wydatków i zobowiązań na przedsięwzięcia. W latach 2011–2013 do WPF załącza się informację o relacji długu publicznego.

Bardzo ważnym, obowiązkowym elementem WPF są prognozy wydatków majątkowych budżetu stanowiących najważniejszą pozycję na liście wydatków, na jakie JST ma decydujący wpływ. Wydatki majątkowe rozpatrywane są także jako przedsięwzięcia o określonym limicie wydatków i zobowiązań, których wykaz stanowi integralną część uchwały w sprawie WPF. Ponieważ obowiązkową cechą WPF ma być jej realistyczność, konieczne jest metodyczne podejście do opracowania WPF w części dotyczącej wydatków majątkowych. Wieloletnie plany inwestycyjne powinny wynikać z realizacji określonej strategii rozwoju JST, a strategia rozwoju powinna być odpowiedzią na najważniejsze potrzeby mieszkańców. Jedną z metod określenia tych potrzeb jest analiza niedoborów oraz słabych i mocnych stron JST.

Stąd wynika potrzeba dysponowania narzędziem pomagającym w określeniu potrzeb i kierunków rozwoju, pozwalającym na przegląd najważniejszych cech JST w odniesieniu do osiągnięć w powiecie (województwie) i w całym kraju i umożliwiającym łatwe wskazanie niedoborów oraz wartościowanie cech jako mocnych lub słabych stron w celu wskazania pożądanego kierunku rozwoju i potrzeb inwestycyjnych JST.

Jednak ogólne określenie kierunku rozwoju i potrzeb inwestycyjnych to stanowczo za mało dla opracowania realnej WPF. Jeżeli wcześniej nie zlecano konkretnych projektów inwestycyjnych, to nie są znane nawet przybliżone wartości niezbędnych inwestycji. Nie można więc opracować ich budżetów i zaprojektować optymalnego sposobu ich realizacji (harmonogramu rzeczowego i sposobu finansowania). Metoda zlecenia wielu projektów wstępnych i kosztorysów nie wchodzi w grę z powodu ogromnych kosztów. Dlatego warto dysponować pakietem oferującym wiedzę o lokalnym rynku nieruchomości, o zrealizowanych i realizowanych obiektach podobnych do planowanych przez nas (wartości transakcyjne, wykonawcy, itp.), udostępniającym zagregowane cenniki pozwalające na oszacowanie nakładów oraz informację o dostępnych funduszach pomocowych i kredytach, a także umożliwiającym przegląd i selekcję potencjalnych wykonawców.

Mając wstępną listę przedsięwzięć (zakres rzeczowy oraz wstępnie określone limity wydatków i zobowiązań) warto przekonać się o realności ich realizacji, sprawdzając, jak przygotowane projekty wpłyną na budżet JST i na płynność finansową opisaną przez wskaźniki o określonych ustawowo maksymalnych poziomach. Pakiet analityczny powinien stawić do dyspozycji JST narzędzia planistyczne pozwalające na nieograniczoną liczbę symulacji poszczególnych przedsięwzięć (harmonogramów realizacji i sposobów finansowania). Symulacje pozwalają na wyeliminowanie przedsięwzięć niewykonalnych i optymalne zaplanowanie tych realnych tak, aby zachowane zostały wszystkie ustawowe ograniczenia dotyczące kształtu budżetu. W tej fazie analiz, dla zbadania wpływu pakietu lub poszczególnych inwestycji na planowany budżet JST w całym okresie prognozy, niezbędna jest wiedza o innych obowiązkowych elementach WPF w JST. Dzięki wykorzystaniu takiego systemu można bez stresu i obaw o pomyłki przystąpić do wprowadzenia gotowej propozycji WPF zawierającej pakiet przemyślanych i optymalnie sfinansowanych przedsięwzięć inwestycyjnych do nowej wersji systemu elektronicznego BESTI@.

Innym aspektem zachowania realności WPF jest znajomość trendów i parametrów rozwoju całej krajowej gospodarki. W horyzoncie kilkuletnim służą temu łatwo dostępne w Internecie prognozy rządowe. W dłuższej perspektywie brak jest takich danych, a nawet założeń do takich prognoz.

6. Narzędzia analityczne, planistyczne i prezentacyjne

Poza dostępem do zestawu danych i informacji wykonawca prognoz i planów powinien dysponować dostępem do automatycznych lub interaktywnych narzędzi pozwalających na:

- Ocenę zdolności kredytowej JST - wykonaną wg standardów i wymagań wniosków pomocowych UE. Powinno być możliwe zaplanowanie takiego finansowania nowej inwestycji, które nie spowoduje powstania niekorzystnych lub dyskwalifikujących wskaźników zdolności kredytowej. Po zakończeniu procedury powinna istnieć możliwość przeniesienia uzyskanych wartości końcowych bezpośrednio do arkuszy obliczeniowych wniosków UE

Punktem wyjścia do analizy powinno być wypełnienie przez JST danych wg stanu sprzed planowanej realizacji nowego zadania inwestycyjnego. W odpowiedzi na prawidłowe wprowadzenie danych, system powinien wygenerować zestawienie wskaźników zdolności kredytowej JST obliczone przed realizacją nowego projektu, a po uzupełnieniu informacji dotyczących źródeł finansowania postulowanych przez JST oraz podstawowych parametrów kredytów lub pożyczek postulowanych przez JST, także pośrednią tabelę wynikową, zawierającą prognozy po zrealizowaniu nowego zadania, a także tabelę prezentującą wskaźniki zdolności kredytowej JST obliczone przez system po uwzględnieniu nowego zadania. W przypadku osiągnięcia wyników niesatysfakcjonujących JST lub po przekroczeniu ograniczeń ustawowych, użytkownik powinien mieć możliwość powrotu do dowolnej tabeli i zmian założeń przy jednoczesnej obserwacji zmian tak długo, aż osiągnięte wyniki i wskaźniki będą satysfakcjonujące.

Korzyści ze stosowania narzędzia: dobór optymalnych warunków finansowania z punktu widzenia jakości wskaźników zdolności kredytowej, wyeliminowanie takich założeń, przy których przekroczone zostaną wskaźniki ograniczone ustawowo, automatyczne obliczanie wszystkich wskaźników zdolności kredytowej JST, które wymagane są w arkuszach wniosków UE.

Analizę realizacji (wykonalności) inwestycji – czyli narzędzie sprawdzające, czy planowane zadania są wykonalne z punktu widzenia ograniczeń budżetowych JST. System powinien sprawdzać, jakie dopuszczone ustawą rezerwy kryją się w budżecie i prognozie długu, w tym celu wykorzystując informacje, które znalazły się w sprawozdaniach finansowych JST, a po sprawdzeniu kompletności

danych system powinien wyliczać maksymalne poziomy długi dla każdego roku prognozy, maksymalne saldo łącznego zadłużenia „do dyspozycji” oraz zmiany w stosunku do roku poprzedniego oraz wskaźnik maksymalnej rocznej spłaty zadłużenia. W dalszym kroku użytkownik powinien określić wartość inwestycji oraz postulowany harmonogram wydatków inwestycyjnych. Następnie użytkownik powinien przesądzić, czy planowana inwestycja będzie przynosiła przychody. Na podstawie danych o wielkości nakładów i ewentualnych przychodów system powinien określić lukę w finansowaniu inwestycji, a użytkownik wskazać, jakiej wielkości środki własne planowane są do sfinansowania analizowanej inwestycji. System powinien wygenerować tabelę wynikową prezentującą lukę finansową w danym roku prognozy i narastająco oraz wartość maksymalnego salda zadłużenia. Jeżeli dla wszystkich lat prognozy wartość luki finansowej projektu jest mniejsza od wartości maksymalnego zadłużenia – projekt i jego finansowanie są wykonalne i użytkownik może zakończyć analizę, bądź określić potencjalne źródła finansowania zewnętrznego. Jeżeli przynajmniej w jednym roku prognozy wielkość luki finansowej jest większa niż maksymalne zadłużenie w tym roku prognozy, użytkownik powinien móc samodzielnie zmieniać założenia, aż we wszystkich latach spełniony będzie warunek, że luka finansowa nie przekracza maksymalnego zadłużenia. System powinien oferować podpowiedzi, jakie decyzje są optymalne. W dalszym kroku analizy system powinien generować tabelę wynikową, ukazującą skutki zrealizowania inwestycji dla prognozy długu JST.

Korzyści: możliwość oszacowania kosztów inwestycji jeszcze przed zleceniem szczegółowych prac projektowych i kosztorysowych, automatyczne obliczanie skutków, jakie wywołają planowane projekty dla budżetu JST i wszystkich wskaźników zadłużenia JST.

Niezależnie od stopnia zaawansowania i zautomatyzowania narzędzi planistycznych, zawsze zaczynamy od informacji. Bez informacji i wiedzy, jak te informacje sensownie wykorzystać, nie da się zbudować dobrej i wiarygodnej wieloletniej prognozy finansowej, która jest najważniejszym elementem w zarządzaniu JST. Informacja jest niezbędna na wszystkich etapach i poziomach zarządzania, od planowania poprzez realizację inwestycji aż do bieżącego administrowania zasobami JST. Aby w procesie zarządzania informacja była przydatna nie może być przypadkowa, musi być odpowiednio wyselekcjonowana i odpowiednio przetworzona. Nie wystarczy prosty zestaw informacji GUS. Potrzebne są wyselekcjonowane informacje GUS, RIO, UZP, itp. Ważne jest, by dostępne informacje dostarczane przez system były regularne i aktualne. Najlepszym rozwiązaniem jest globalny system gromadzący w jednym miejscu i pod jednym wspólnym adresem dane i informacje o wszystkich JST w kraju.